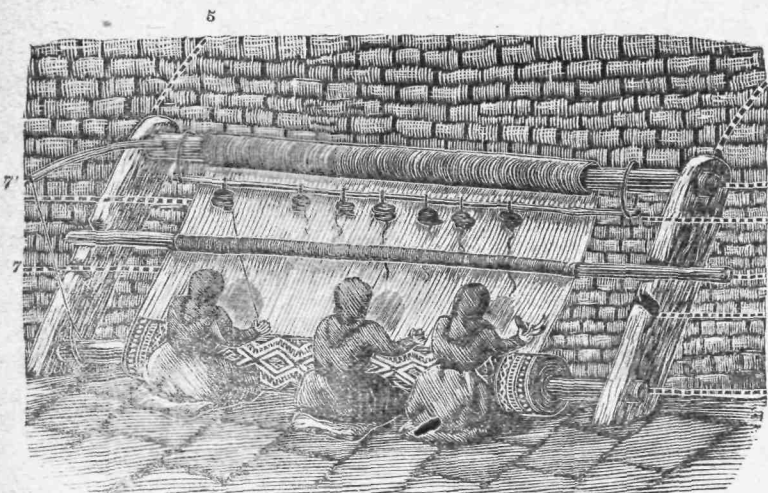

νός ἐν ἀρχῇ κατὰ τὸ πρότυπον τῶν ἀχρυσπλέκτων καὶ σχοινοπλέκτων ψιθῶν, ἐξηπλοῦντο ἐπὶ τοῦ ἐδάφους· οἱ πλεῖστοι ὅμως, ἐλλείψει κεχρωματισμένων χαρτωμάτων, νεωτέραν ὁλως ἀποτελούντων ἐφεύρεσιν, ἐξετείνοντο κατὰ μῆκος τῶν τοίχων ὡς πλούσιον χάρτωμα, λαμπρότατον τὴν ὄψιν καὶ πολυτιμώτατον, ἀπνηροεὺμένον δὲ εἰς τοὺς μετρίαν κεκτημένους οὐσίαν.

Ἡ ταπιτουργία λοιπὸν νέας ἔτυχε κατὰ τὸν μεσαίωνα ἀναπτύξεως· οἱ σμυρναῖκοι τάπητες, πρῶτοι γνωσθέντες, κατέστησαν διάσημοι ἐν Γαλλίᾳ ἐπὶ Λουδοβίκου τοῦ ΙΔ', καὶ πάραυτα ἡ βιομηχανία τοῦ Σαβοννερῆ (ἦν δ' αὕτη ἡ πρώτη βασιλικὴ ἐν Γαλλίᾳ ταπιτουργία, κληθεῖσα Σαβοννερῆ, διότι ἰδρυθεῖσα ἐν τῷ Λούδρω τῷ 1604 μετνήχθη τῷ 1631 εἰς κατάστημα ἐν Σαλλιό, καλούμενον: maison de la Savonnerie) κατεσκεύαζεν αὐτοὺς τοσοῦτον ἐπιτυχῶς, ὥστε τὸ τῶν ἀνατολικῶν ταπήτων ἐμπόριον ὑπέστη ποιάν τινα βλάβην. Οἱ περσικοὶ τάπητες εἰσῆχθησαν αὐτότε βραδύτερον, κατὰ τοὺς ἡμετέρους δὲ μόνον χρόνους κατέστησαν διασημότεροι οἱ τοῦ Καυκάσου τάπητες. Πρὸς σαφῆ διακρίσιν τῶν τριῶν τούτων κατηγοριῶν τῶν ταπήτων ἀπ' ἀλλήλων, δέον νὰ εἰσδύσῃ τις εἰς αὐτὴν τὴν τοῦ ἐργάτου κατοικίαν, ἅτε ταῖς γυναιξίν ἀποκλειστικῶς τοῦ ἔργου τούτου ἰδιάζοντος, δέον νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὰς πενιχρὰς καλύβας τῶν στεπῶν καὶ τῆς ἐρήμου, αἵτινες ἀντικαθιστῶσιν ἐν ταῖς χώραις ἐκείναις τὰ τῆς Εὐρώπης ἐργοστάσια. Ἡ κατασκευὴ τῶν ταπήτων οὐδέποτε γίνεται ἀπὸ κοινοῦ, ἀποτελεῖ δὲ πάντοτε οἰακὸν ἔργον καὶ κατὰ συνέπειαν ἀνεπίδεκτον περίπου μεταβολῆς τινοῦ, μεταρρυθμίσεως καὶ προόδου.

Ἐν Περσίᾳ ὁ πρὸς ὑφανσίν τῶν ταπήτων ἰστός ἀποτελεῖται ἐν γένει ἐκ δύο ξυλίνων κυλινδρικών δοκῶν, καθέτων ἀμφοτέρων καὶ κινουμένων ἐπὶ τοῦ ἄξονος αὐτῶν (Εἰκ. 1). Ἡ δοκὸς 1 στρο-

ζομένη ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ, ὡς ἐν τῇ εἰκόνι φέρεται, εἰς μικρὰν ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἀπόστασιν, ἐπὶ δύο παραλλήλων στρογγυμάτων 5 5', φέροι περὶ αὐτὴν τετυλιγμένα μακρὰ παράλληλα νήματα, ὧν τὰ ἄλλα ἄκρα συνάπτονται μετὰ τῆς κατωτέρας δοκοῦ 4. Ἡ ἐργασία ἄρχεται ἐκ τῶν κάτω, ὁ δὲ τάπης, ἐφ' ὅσον κατασκευάζεται, τυλίσσεται βαθμῶν ἐπὶ τῆς δοκοῦ 4. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω πρῶτον ἀποβαίνει ὅτι ἂν ἡ ποσότης τῶν ἐν τῇ δοκῷ 1 περιτετυλιγμένων νημάτων εἶναι ἐπαρκής, οἱ τάπητες δύνανται νὰ ἔχωσιν ἰκανὸν μῆκος. Ἐν τῇ σιδηρᾷ ράβδῳ 2, κρεμασμένη ἀπὸ σχοινίων, ὑπάρχουσι προσδεδεμένοι ἀγαθίδες (κουβάρια) νημάτων προσιτῶν ταῖς ἐργάτισι· ἡ σιδηρὰ αὕτη δοκὸς κρέματα ἐνίοτε ἀπὸ τῆς ὀροφῆς. Ἡ ὑπ' ἀριθ. 3 δοκὸς, κειμένη ἐν τῷ μέσῳ σχεδὸν τοῦ τμήματος τῶν ἀνεπτυγμένων νημάτων, χρησιμεύει εἰς τὸ νὰ τρηθῇ κανονικὴν τὴν θέσιν αὐτῶν· συμβαίνει μάλιστα ἡ ἐργάτις νὰ χρησιμοποιοῖ πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν ἕτεραν ράβδον ὁμοίαν, τιθεμένην ἐν τῇ ἐντομῇ 6, μὴ ὑπάρχουσαν δὲ ἐν τῇ παρατιθεμένῃ εἰκόνι, ὡς καὶ ραβδίων πολλῶν μικρότερον, ὅπερ ἡ ἐργάτις εἰσάγει μεταξὺ τῶν δεσμιῶν ἀκριβῶς ἐν τῷ τμήματι, ἐν ᾧ ἐργάζεται. Τοιοῦτοτρόπως ἡ ἐνστάσις τῶν νημάτων αὐξάνεται καὶ τὸ ἔργον ἐπιμᾶλλον διευκολύνεται. Τὰ ὑπὸ τοῖς ἀριθ. 5 5' στρογγύματα, ὧν τὸ μῆκος λίαν ποικίλλει, ἐνίοτε μὲν προσκλίνουσι πρὸς τὸν τοίχον (ὡς ἐν τῇ εἰκόνι παρίσταται), ἐνίοτε δὲ προσαρμόζονται καθέτως

διὰ μέσου ἄλλων στρογγυμάτων. Τέλος οἱ ἀριθ. 7 7' δευκνύουσι διπλῆν σειρὰν νημάτων, τῆς κατωτέρας σειρᾶς τῶν νημάτων ἀποκρυπτομένης ὑπὸ τῆς ἄλλης.

Αἱ δύο σειραὶ, παραλλήλως κείμεναι ἢ μὲν πρὸ τῆς δέ, περιλαμβάνουσιν ἀκριβῶς τὸν αὐτὸν ἀριθμὸν νημάτων, ἢ δὲ τὰς δύο σειρὰς χωρίζουσα ἀπόστασις εἶναι ἐνός περίπου ἑκατοστομέτρου. Τὸ εὖρος τοῦ τάπητος ἐξαρτᾶται φυσικῶς ἐκ τοῦ πλάτους, ὅπερ ἔχουσιν αἱ τῶν νημάτων σειραὶ, ἢ ἐκ τοῦ μήκους, τῶν δοκῶν 1 καὶ 4. Τοιαύτη περίπου ἡ κατασκευὴ τοῦ τελειότερου τῆς ταπιτουργίας μηχανήματος, τοῦ ἰστού.

Τὰ νομαδικὰ ἔθνη, ἅτινα πλανῶνται ἐν Μουγάρ, Φάρος καὶ ἄλλαις ἐπαρχίαις, χρησιμοποιοῦσιν ἀπλούστατα δύο ζυγοὺς (traverses), παραλλήλως ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τεθειμένους καὶ τρηομένους ἐν αὐτῷ διὰ πασσάλων. Ὄταν τὸ νομαδικὸν ἔθνος ἄρχηται τῆς ὁδοπορίας, ἀποσύρονται οἱ πασσάλοι, αἱ διπλαῖ τῶν νημάτων σειραὶ προσεκτικῶς τυλίσσονται περὶ τοὺς ζυγοὺς καὶ οἱ τελευταῖοι οὗτοι φορτίζονται ἐπὶ τῶν ἡμιόνων, ἐκ νέου στερεοῦμενοι ἐπὶ τοῦ ἐδάφους κατὰ τὸν προδεχῆ καταυλισμόν. Ἐν τῷ Καυκάσῳ ἡ διάταξις διαφέρει ἐν γένει τῆς ἐν Περσίᾳ χρησιμοποιομένης, ποικίλλουσα ἔτι καὶ καθ' ἑκάστην ἐπαρχίαν· οὕτως ἐν Καραβάγ τὸ μῆκος τοῦ ὑφαντικοῦ ἰστού δὲν εἶναι ὀρισμένον, τὸ πλάτος ὅμως οὐδέποτε ὑπερβαίνει τὰ 2.50 μέτρα, ἐν Σερβάν καὶ τὸ μῆκος εἶναι ὀρισμένον· ἐν Καζάκ οἱ τάπητες ἔχουσι σχῆμα τετραγώνου καὶ ἐξ αὐτῆς καὶ μόνης τῆς ιδιότητος διακρίνονται τῶν ὁμοίων ταπήτων τοῦ Καραβάγ. Ἐν Ἀφγανίᾳ καὶ Βελουχιστάν αἱ διαστάσεις μεγάλως ποικίλλουσι, ἀλλ' ἐν Βελουχιστάν ἰδίᾳ ἡ τοῦ μήκους πρὸς τὸ πλάτος ἀναλογία εἶναι ἄσταθερά, τοῦ μήκους ἄλλως μὴ ὑπερβαίνοντος τὰ 3—3 1/2 μέτρα καὶ τοῦ πλάτους τὰ 2—2 1/2 μέτρα.

Πρὸς τί ὅμως ἡ ποικιλία αὕτη; διατὶ τὸ πλάτος νὰ μὴ ὑπερβαῖν ἐν Καραβάγ τὰ 2 1/2 μέτρα τὸ δὲ μῆκος νὰ μὴ ἦναι ἐν Βελουχιστάν ἀνώτερον τῶν 3 1/2 μέτρων; Οἱ ἐν Ἀνατολῇ δίδουσι τὴν καλλιτέραν καὶ ἀπλουστέραν ἀπάντησιν εἰς τὰς ἐρωτήσεις ταύτας· τοιαύτη, λέγουσιν, ἐπεκράτησε παράδοσις, τοιαύτη ἡ συνήθεια, τοιοῦτο τὸ ἔθος, ὅπερ μετεδόθη ἀπὸ τῶν μητέρων εἰς τὰς θυγατέρας ἀπὸ αἰῶνων εἰς αἰῶνας· ἐν Καζάκ ἐπικρατεῖ συνήθεια νὰ κατασκευάζωνται οἱ τάπητες τετραγωνικοὶ, μακροὶ δὲ ὀρθογώνιοι ἐν Καραβάγ· τοῦτο δὲ γίνεται οὕτω, διότι οὕτω πρὸ ἡμῶν ἐγένετο, δὲν θὰ μεταβληθῇ δὲ κατόπιν ἡμῶν. Ἴδου ἡ ὅλη ἀπάντησις. Ἀδίκως οἱ ἐν τῇ Δύσει καταφέρονται κατὰ τοῦ ἐπὶ τῆς συνήθειας βασιζομένου καὶ πεισματωδῶς συντηρητικοῦ πνεύματος τῶν χωρικῶν τῆς Ἰταλίας, τῆς Γαλλίας καὶ τῆς Ἰσπανίας· ἡ συνήθεια εἶναι οὐσιωδῶς ἀνατολική, ἄρχει δὲ καὶ βασιλεύει ἐν Ἀσίᾳ· οὐδεμία ἀνατολικὴ κατάρθωσις καὶ τίς οἶδεν ἂν θὰ κατορθώσῃ ποτε νὰ κλονίσῃ τὸ κράτος αὐτῆς. Ὅπως οὐδέποτε ἐν Μικρασίᾳ, τῇ σταθερωτέρας ἐχούσῃ μετὰ τῆς Εὐρώπης σχέσεις, ἤρξατο ἡ κατασκευὴ ταπήτων πασῶν τῶν διαστάσεων· ὁ τρόπος ὅμως τῆς ὑφῆς οὐδαμῶς διαφέρει τοῦ ἐν Καυκάσῳ καὶ Περσίᾳ χρησιμοποιομένου συστήματος. Ἡ ἐτησία ἐξαγωγή ταπήτων τῆς Μικρασίας, τῶν λεγομένων ταπήτων τῆς Σμύρνης, ἀνέρχεται κατὰ τὰς στατιστικὰς εἰς 250 ἢ 300,000 περίπου τετραγωνικῶν μέτρων.

Μετὰ τὴν γενικὴν περιγραφὴν τοῦ ὑφαντικοῦ μηχανήματος παρατιθέμεθα ἥδη καὶ τὰ κατωτέρω πρὸς παροχὴν ἰδέας τινὸς τοῦ τρόπου τῆς ὑφαντικῆς. Τὰ ἐργαλεῖα ἢ ὄργανά εἰσιν ἀπλούστατα· σιδηροῦν κτένιον, χονδροειδὲς μαχαίριον, ραβδίον, εἶδος σφυρίου καλουμένου **τοκμάκ** καὶ μία ψαλίς· ἐκεῖνο τὸ ὅποιον τὴν ὅλην τελεῖ ἐργασίαν εἶναι ἡ τῆς ἐργάτιδος χεὶρ, ἢ ἀντικαθιστῶσα τὴν κερκίδα καὶ πάντα τὰ ἐν Εὐρώπῃ καὶ ἐν αὐτοῖς τοῖς ἀσηματότεροις τῶν ἐργοστασίων χρησιμοποιούμενα ὄργανα. Τῶν νημάτων κανονικῶς τεταγμένων, ἡ ἐργάτις λαμβάνει τὰ πρῶτα ἐξ αὐτῶν ἐκάστης σειρᾶς, κείμενα εἰς ἀπόστασιν ἐνός ἑκατοστοῦ τοῦ μέτρου ἀπ' ἀλλήλων, καὶ συνδέει αὐτὰ διὰ μαλλίνου νήματος, εἰς τρόπον ὥστε ν' ἀποτελεσθῇ δύναμμα (κόμβος) τῶν δύο πρώτων νημάτων ἅπαξ συνδεθέντων, συνδέονται εἴτα ὁμοιοτρόπως τὰ δύο δεύτερα, εἴτα τὰ δύο τρίτα καὶ οὕτω καθεξῆς, οὕτως ὥστε ἐν τέλει αἱ δύο σειραὶ συννεοῦνται νῆμα πρὸς νῆμα. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἐπιτεταί ὅτι τὸ ὑφαινῆν συνίσταται εἰς τὸ συνδέειν ἀνά δύο τὰ νήματα ἐκάστης σειρᾶς διὰ συναγμάτων ἐν τῇ αὐτῇ εὐριδικομένων γραμμῇ. Τὸ μαλλίνον νῆμα, ὅπερ χρησιμεύει εἰς τὸ